

או גם "כל שדרכו להמנות".

דתנן [ערלה ג ו], מי שהיו לו חבילי תילתן, מין תבלין חשוב מאד, והיו אותן חבילי תלתן אסורין באיסור של כלאי הכרם, הרי הם ידלקו, כדין כלאי הכרם, שמצוה לשורפם, שנאמר בהן "תוקד אש".

ואם נתערבו חבילי תילתן האסורים בהנאה בחבילי תילתן אחרים, המותרים בהנאה — כולן ידלקו [ואפילו התערבה חבילה אחת של תילתן אסור בחבילות רבות של תילתן מותר], דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: יעלו [יתבטלו] (6) החבילות האסורות שהתערבו במותרות, ובתנאי שתהא התערובת ביחס של אחד איסור ומאתיים היתר. לפי שלמדנו מדברי הכתוב שביטול של כלאי הכרם הוא בתערובת של אחד איסור במאתים היתר.

וממשיך ומבאר התנא במשנה את טעם המחלוקת של רבי מאיר ורבנן:

שהיה רבי מאיר אומר: את (7) שדרכו להמנות, שמחמת חשיבותו הוא נמכר במנין ולא באומדן, הרי הוא מקדש [אוסר] את התערובת שהתערב בה [ולקמן יבואר מה הוא "מקדש" ואוסר], ואינו מתבטל ברוב.

וחכמים אומרים, אינו מקדש, אלא מתבטל, דהיינו, אין דבר שדרכו למנות חשוב למנוע את הביטול ברוב, אלא רק ששה דברים שהם חשובים [ביותר, בכך שהם גדולים, ודמיהן יקרים, וחשובין במינן] בלבד.

ואילו רבי עקיבא אומר: שבעה דברים. וכפי שיתבאר להלן מהו הדבר השביעי החשוב אליבא דרבי עקיבא.

ואלו הן ששת הדברים החשובים שאינן מתבטלים ברוב אליבא דחכמים: אגוזי פרך [שם מקום], ורימוני באדן [שם מקום], וחביות סתומות, וחילפי [צלעות של] תרדין, וקילחי כרוב [בארץ ישראל, שגדלים בה קילחי כרוב גדולים], ודלעת יונית.

רבי עקיבא מוסיף: אף ככרות של בעל הבית, ולא של נחתום.

וממשיך התנא במשנה ההיא ומבאר מהו ה"קידוש" שאוסר הדבר החשוב כשנתערב:

אם היה הדבר החשוב ממין האילן, הראוי להאסר באיסור ערלה, הרי נאסרת התערובת כולה באיסור ערלה.

ואם היו הדבר החשוב ממין הנזרע בשדה

לגבי תערובת הוא לשון של ביטול ברוב, וכן משמעות רש"י כתב יד כאן. אמנם רש"י במסכת ביצה [ג ב] כתב "יעלה אחד מהם, וידלק, והשאר מותרים", אך ברור שאין רש"י חולק על כך שלשון "יעלה" הוא לשון ביטול, שהרי מיד להלן שנינו "התחתונות מעלות את העליונות", וכן "אם יש מאה פומין, יעלו".

7. גירסת השיטה מקובצת.

או שהוא דבר אשר כל אדם נוהג למנותו מחמת חשיבותו. אך אם יש אנשים שאינם מונים אותו בפני עצמו, אין הוא נחשב דבר שבמנין.

מחלוקת זו של רבי יוחנן וריש לקיש היא בשיטת רבי מאיר. אך מצינו דעה נוספת, במשנה אחרת, האומרת שאפילו דבר שרק לפעמים "יש בו מנין", הרי הוא חשוב ואינו מתבטל ברוב.

6. לשון "יעלה" או "העלאה" שנקטו חכמים

ברוב. אבל דבר שיש אנשים שמוכרים אותו באומד ולא מקפידים על המנין, הוא אינו חשוב דיו, והוא כן מתבטל ברוב, **מאי איכא למימר?** מדוע אין הבהמה האסורה מתבטלת ברוב הבהמות הכשרות? והרי יש אנשים שאינם מקפידים למכור בהמותיהם במנין אלא מוכנים למכור אותו באומד, בעדר, ובכאי גונא סבר רבי יוחנן שהם מתבטלים ברוב!?

ומשנינן: **אמר רב פפא: האי תנא** של משנתנו, הסבור שבהמה אסורה אינה מתבטלת ברוב בהמות כשרות, **תנא ד"ליטרא קציעות" הוא**, וכדמפרש ואזיל.

דאמר האי תנא: כל דבר שיש בו [אפילו רק עג-א לפעמים] **מנין**, על אף שעל פי לרוב אין מוכרין אותו במנין, ואפילו היה איסורו **בדרבנן — לא בטיל ברוב.**

ולמאן דאמר זה, **כל שכן** אם היה דבר האיסור אסור באיסורא **דאורייתא**, שאינו מתבטל ברוב, משום שהוא "דבר שיש בו מנין". ולכן, לפי מאן דאמר זה, לא מתבטל קרבן פסול שהתערב בזבחים כשרים, ואסורה כל התערובת.

דרך מוכרי קציעות, לרוב אין הם מוכרים ליתראות בודדות של קציעות, אלא דורסים אותם בצורת עיגול, בכלי העשוי לדריסה, הנקרא "עיגול", ומוכרים אותן עיגולים עיגולים. ויש לפעמים שהם מוכרים אותן ליתראות בודדות, שחותכים ליתרא מתוך העיגול הגדול, ומוכרים אותה.

דתניא: ליתרא [מידה מסוימת] של קציעות, תאנים מיובשות, שהיו קדושות בקדושת תרומה, וקדושתן היא רק מדרבנן, לפי שמן

יחד עם הגפן, **הראוי** להאסר באיסור **כלאי הכרם**, נאסרת התערובת כולה משום **כלאי הכרם**.

ואיתמר עלה, על משנה זו, שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בביאור שיטת רבי מאיר, שאמר "כל שדרכו להמנות" אינו בטל ברוב:

רבי יוחנן אומר, "את שדרכו למנות" שנינו בדברי רבי מאיר. והיינו, שרבי מאיר אוסר את התערובת רק כשהיה בה דבר איסור שהוא כה חשוב עד שהכל מוכרים אותו במנין. אבל אם היו אנשים שמוכנים למכור אותו באומד, הרי אף על פי שיש אנשים שמוכרים אותו רק במנין, דבר שכזה אינו מספיק חשוב כדי שלא יתבטל האיסור ברוב, אליבא דרבי מאיר.

ואילו **רבי שמעון בן לקיש אומר, "כל שדרכו למנות" שנינו** בדברי רבי מאיר. והיינו, שאפילו דבר אשר חלק מהאנשים מוכרים אותו במנין וחלק מוכרים אותו באומד, הוא חשוב דיו כדי שלא יתבטל ברוב.

ועתה מסיימת הגמרא את קושייתה, מדוע לא יתבטלו הבהמות האסורות שהתערבו בזבחים כשרים:

הניחא לריש לקיש, שאמר "כל שדרכו לימנות" אינו מתבטל ברוב לפי רבי מאיר, שפיר אין בעלי חיים מתבטלים ברוב במשנתנו, משום שיש אנשים המוכרים אותם במנין דוקא.

אלא לרבי יוחנן, הסובר שרק דבר המוגדר בתורת "את שדרכו לימנות" אינו מתבטל